

دانشکده
قالب نگارش طرح درس ترمی
نیمسال اول ۹۶-۹۵

عنوان درس : آناتومی تنه (محتویات شکم و لگن)
مخاطبان: دانشجویان کارشناسی ارشد علوم تشریحی
تعداد واحد: تئوری هشتاد و سه صدم
ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: آزاد
زمان ارائه درس: شنبه ۱۰-۸ (یک هفته در میان)، دو شنبه ۱۲-۱۰ هر هفته، نیمسال اول (۲۰ ساعت)
مدرس: دکتر میترا بختیاری
تعداد دانشجویان: ۶ نفر
درس و پیش نیاز: ندارد

هدف کلی دوره: آشنایی دانشجویان با آناتومی احشا شکم و سایر محتویات آن و آناتومی لگن و محتویات آن. در پایان دوره دانشجو باید آناتومی ساختمان های ناحیه شکم و لگن را بداند.

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

۱- **جلسه اول:** آشنایی دانشجویان با تقسیم بندی حفره شکم، صفاق، مری شکمی، معده ورودی باریک

۲- **جلسه دوم:** آشنایی دانشجویان با آناتومی روده بزرگ، کبد، پانکراس و طحال

۳- **جلسه سوم:** آشنایی دانشجویان با عروق و اعصاب شکم

۴- **جلسه چهارم:** آشنایی دانشجویان با آناتومی کلیه ها، غدد فوق کلیه حالب ها و عناصر خلف صفاقی شکم

۵- **جلسه پنجم:** آشنایی دانشجویان با استخوان لگن و ساکروم

۶- **جلسه ششم:** آشنایی دانشجویان با عضلات لگن، رکتوم، کانال آنال و مثانه

۷- **جلسه هفتم:** آشنایی دانشجویان با عروق و اعصاب لگن

۸- **جلسه هشتم:** آشنایی دانشجویان با دستگاه تناسلی زنانه

۹- **جلسه نهم:** آشنایی دانشجویان با دستگاه تناسلی مردانه

۱۰- **جلسه دهم:** آشنایی دانشجویان با آناتومی ناحیه پرینه و عروق و اعصاب آن

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول: آشنایی دانشجویان با تقسیم بندی حفره شکم، صفاق، مری شکمی، معده ورودی و باریک

اهداف ویژه جلسه اول: در پایان جلسه اول دانشجویان باید بتوانند موقعیت و مجاورات ساک کوچک و بزرگ را شرح دهد. موقعیت و مجاورات سوراخ اپیپلوئیک را بیان نماید. فضاهای داخل حفره شکم را شرح دهد. اهمیت فضاهای داخل شکم را شرح دهد و کمپارتمنت های حفره صفاق و اهمیت آنها را بیان نماید. وضعیت صفاق کبد را شرح دهد. رباط های مربوط به صفاق را توضیح دهد. وضعیت صفاق در پایین شکم و لگن را شرح دهد. ریس های تشکیل شده در حفره شکم را مشخص نماید. چگونگی تقسیم بندی شکم را شرح دهد. موقعیت معده در تقسیمات شکم را مشخص نماید. وضعیت صفاق معده را توضیح دهد. قسمت های مختلف معده را مشخص نماید. مجاورات معده را شرح دهد. موقعیت ساک کوچک با معده را بیان نماید. ساختار های داخل معده را شرح دهد. موقعیت و اهمیت کاردیا و پیلور را توضیح دهد. موقعیت دئودنوم در تقسیمات شکم را مشخص نماید. وضعیت صفاق دئودنوم را توضیح دهد. قسمت های مختلف دئودنوم را مشخص نماید. مجاورات دئودنوم را شرح دهد. موقعیت ژوژونوم و ایلئوم در تقسیمات شکم را مشخص نماید. وضعیت صفاق ژوژونوم و ایلئوم را توضیح دهد. تفاوت های ژوژونوم و ایلئوم را مشخص نماید.

هدف کلی جلسه دوم: آشنایی دانشجویان با آناتومی روده بزرگ، کبد، پانکراس و طحال

اهداف ویژه جلسه دوم: موقعیت سکوم در تقسیمات شکم را مشخص نماید. وضعیت صفاق سکوم را توضیح دهد. مجاورات سکوم را شرح دهد. موقعیت و صفاق آپاندیس را شرح دهد. انواع واریاسیون های آپاندیس را توضیح دهد. موقعیت قسمت های مختلف انواع کولون را شرح دهد. مجاورات کولون را توضیح دهد. موقعیت پانکراس را در تقسیمات شکم و صفاق آن را مشخص نماید. قسمت های مختلف پانکراس را نام ببرد. مجاورات پانکراس را نام ببرد. مجاری پانکراس را مشخص نماید. موقعیت طحال را در تقسیمات شکم و صفاق آن را مشخص نماید. مجاورات طحال را نام ببرد. موقعیت کبد را در تقسیمات شکم آن را مشخص نماید. وضعیت صفاق کبد را مشخص نماید. دروازه کبدی و ساختمان های آن را شرح دهد. رباط های کبد را توضیح دهد. مجاورات کبد را نام ببرد. مجاری کبدی را مشخص نماید. لب های کبد و اهمیت آنها را بیان نماید. موقعیت کیسه صفرا را در تقسیمات شکم و صفاق آن را مشخص نماید. مجاورات کیسه صفرا را نام ببرد. مجاری تخلیه کننده صفرا را شرح دهد.

هدف کلی جلسه سوم: آشنایی دانشجویان با عروق و اعصاب شکم

اهداف ویژه جلسه سوم: موقعیت آئورت شکمی را شرح دهد. مجاورات آئورت را نام ببرد. شاخه های منفرد جدا شده از نمای قدامی آئورت شکمی را نام ببرد. شاخه های جدا شده از تنه سیلیاک را نام برده و مسیر هر کدام از شاخه ها را شرح دهد. خون رسانی هر عضو از شاخه مربوطه را نام ببرد. شاخه های جدا شده از شریان مزانتریک فوقانی را نام برده و مسیر هر کدام از شاخه ها را شرح دهد. خون رسانی هر عضو از شاخه مربوطه را نام ببرد. شاخه های جدا شده از مزانتریک تحتانی را نام برده و مسیر هر کدام از شاخه ها را شرح دهد. خون رسانی هر عضو از شاخه مربوطه را نام ببرد. وضعیت تنه سمپاتیک در شکم را مشخص نماید. مجاورات آن را نام ببرد. چگونگی ارتباط اعصاب نخاعی با تنه سمپاتیک را مشخص نماید. نحوه توزیع اعصاب سمپاتیک را در شکم مشخص کند. شبکه های عصبی را در شکم شرح دهد. توزیع اعصاب از این شبکه ها به اعضا را شرح دهد. موقعیت عصب واگ را در شکم مشخص نماید. چگونگی عصب دهی اعصاب پاراسمپاتیک در شکم را شرح دهد.

هدف کلی جلسه چهارم: آشنایی دانشجویان با آناتومی کلیه ها، غدد فوق کلیه حالب ها و عناصر خلف صفاقی

شکم

اهداف ویژه جلسه چهارم: موقعیت کلیه ها و صفاق آن را توضیح دهد. ساختار آناتومی داخل کلیه ها را نام ببرد. مجاورات کلیه ها را نام ببرد. پوشش های کلیه را توضیح دهد. مسیر جمع آوری و خروج ادرار را توضیح دهد. موقعیت حالب، مسیر و مجاورات مهم آن را نام ببرد. موقعیت تنگی های حالب و اهمیت آن را مشخص نماید. عناصر ناف کلیه و نحوه قرارگیری آن ها را توضیح دهد. مجاورات و مسیر شریان و ورید کلیه راست و چپ را بداند. آناتومی غدد فوق کلیه را شرح دهد. خونرسانی شریانی غدد فوق کلیه را بداند. تخلیه وریدی غدد فوق کلیه را بداند. چگونگی شکل گیری بزرگ سیاهرگ زیرین را شرح دهد. مجاورات سیاهرگ را نام ببرد. انشعابات این سیاهرگ را نام ببرد. سیاهرگ پورت و مجاورات آن را شرح دهد. اناستوموز های پورتو-کوا، محل و اهمیت آن را نام ببرد

هدف کلی جلسه پنجم: آشنایی دانشجویان با استخوان لگن و ساکروم

اهداف ویژه جلسه پنجم: نحوه در جا گذاری و موقعیت آناتومیک استخوان هیپ را مشخص نماید. قسمت های مختلف این استخوان را نام ببرد. ویژگی های دقیق استخوانی ه بخش را مشخص نماید. ویژگی های مختلف استخوان خاجی و دنبالچه را نام ببرد. چگونگی مفصل شدن این استخوان ها را توضیح دهد. انواع لگن و مشخصه های کلی هر یک را نام ببرد. اقطار، زوایا، محور ها و سطوح لگن را توضیح دهد. دهانه های ورودی و خروجی لگن را مشخص نماید. اقطار هر یک و نحوه اندازه گیری آنها را توضیح دهد. نحوه مفصل شدن استخوان های ناحیه لگن را شرح دهد. رباط های مهم مفاصل و اهمیت آنها را نام ببرد. تفاوت لگن زنانه و مردانه را بداند. کانال های ارتباطی فضای لگن را بانواحی مجاور بشناسد.

هدف کلی جلسه ششم: آشنایی دانشجویان با عضلات لگن، رکتوم، کانال آنال و مثانه

اهداف ویژه جلسه ششم: عضلات و موقعیت هر یک از عضلات دیواره عقبی و طرفی لگن را مشخص نماید. اتصالات، عمل و عصب هر عضله را نام ببرد. موقعیت دیافراگم لگنی و بخش های مختلف آن را نام ببرد. اتصالات، عمل و عصب عضلات دیافراگم لگنی را نام ببرد. عضله لواتور آنی اهمیت و نقش آن را شرح دهد. فاشیاهای مختلف ناحیه لگن را مشخص نماید. موقعیت مثانه و صفاق آن را شرح دهد. سطوح و قسمت های مثانه را مشخص نماید. مجاورات مثانه در دو جنس را نام ببرد. موقعیت اورتر در دو جنس را شرح دهد. موقعیت رکتوم و صفاق آن را مشخص نماید. مجاورات رکتوم را نام ببرد. قسمت های مختلف رکتوم را توضیح دهد. موقعیت کانال آنال را شرح دهد. مجاورات کانال آنال را نام ببرد. قسمت های مختلف کانال آنال را نام ببرد.

هدف کلی جلسه هفتم: آشنایی دانشجویان با عروق و اعصاب لگن

اهداف ویژه جلسه هفتم: موقعیت سرخرگ اصلی لگن (ایلیاک داخلی) را مشخص نماید. شاخه های این سرخرگ موقعیت و مسیر هر یک را نام ببرد. مجاورات سرخرگ مهم را نام ببرد. وضعیت شریان رحمی را بداند. مجاورات مهم شریان رحمی را بشناسد. نکات بالینی در رابطه با خونرسانی احشا لگنی را شرح دهد. موقعیت، انشعابات سیاهرگ ایلیاک داخلی را شرح دهد. مسیر تمامی شاخه های وریدهای لگن را توضیح دهد. چگونگی تخلیه لنفاوی اعضاء ناحیه لگن را توضیح دهد. موقعیت اعصاب سوماتیک و اتونومیک ناحیه لگن را توضیح دهد. عصب دهی پوستی ناحیه

لگن و شاخه های هر یک را نام ببرد. نحوه توزیع اعصاب سمپاتیکی و پاراسمپاتیکی اعضاء لگن را شرح دهد. شبکه های عصبی اتونومیک ناحیه لگن و چگونگی تشکیل آنها را شرح دهد.

هدف کلی جلسه هشتم: آشنایی دانشجویان با دستگاه تناسلی زنانه

اهداف ویژه جلسه هشتم: بخش های مختلف دستگاه تناسلی در زن را نام ببرد. موقعیت تخمدان و صفاق آن را شرح دهد. ساختمان های درونی تخمدان را در قبل و بعد از بلوغ توضیح دهد. این ساختمان ها را در زمان های مختلف یک سیکل و بارداری شرح دهد. موقعیت لوله رحم و صفاق مربوط به آن را شرح دهد. بخش های مختلف لوله رحم را نام ببرد. آناتومی بالینی تخمدان و لوله رحم را شرح دهد. رباط های نگهدارنده رحم را نام ببرد و مختصر توضیح دهد. رباط های تخمدانی را بشناسد. خونرسانی سیستم تناسلی مونث را بداند.

هدف کلی جلسه نهم: آشنایی دانشجویان با سیستم تناسلی مردانه

اهداف ویژه جلسه نهم: قسمت های مختلف دستگاه تناسلی در مرد را نام ببرد. موقعیت هر بخش را مشخص و مجاورات مهم را نام ببرد. مسیر عبور اسپرم را در این دستگاه توضیح دهد. لایه های مختلف کیسه بیضه را نام ببرد. موقعیت بیضه ها را در کیسه بیضه مشخص نماید. مجاری سمینی فرس، مستقیم، شبکه بیضه و افرنت را شرح دهد. قسمت های مختلف اپیدیدیمیس را نام برد. محتویات طناب اسپرماتیک را نام ببرد. مجرای دفران را شرح دهد. موقعیت و مجاورات کیسه منوی را شرح دهد. چگونگی تشکیل مجرای انزالی را توضیح دهد. موقعیت و مجاورات غده پروستات را شرح دهد. غدد بولبواورترا و موقعیت آن را شرح دهد.

هدف کلی جلسه دهم: آشنایی دانشجویان با آناتومی ناحیه پرینه و عروق و اعصاب آن

اهداف ویژه جلسه دهم: موقعیت ناحیه پرینه را مشخص نماید. چگونگی تقسیم بندی ناحیه پرینه را توضیح دهد. عضلات مختلف ناحیه پرینه را نام ببرد. اتصالات، عمل و عصب این عضلات را نام ببرد. فاشیاهای ناحیه پرینه را نام ببرد. موقعیت این فاشیاهای ناحیه پرینه را مشخص نماید. اتصالات فاشیاهای پرینه را مشخص نماید. اهمیت جسم پرینه را توضیح دهد. موقعیت فضای پرینه سطحی و محتویات آن را شرح دهد. موقعیت فضای عمقی و محتویات آن را شرح دهد. موقعیت حفره ایسکیوآنال (ایسکیورکتال) را مشخص نماید. مجاورات حفره ایسکیورکتال را نام ببرد. محتویات حفره را نام ببرد. مسیر شریان پودندال داخلی و نحوه توزیع شاخه های آن را توضیح دهد. مسیر عصب پودندال را در حفرات ایسکیورکتال و ناحیه پرینه بداند. شاخه های عصب پودندال و نحوه توزیع آن را نام ببرد.

در پایان دانشجو قادر باشد

۱-۱- تقسیم بندی حفره شکم را توضیح دهد و آناتومی و موقعیت صفاق و تقسیمات آن را بداند. وضعیت آناتومیکی مری شکمی، معده و روده باریک و مجاورات هر کدام را بشناسد.

۱-۲- آناتومی روده بزرگ و قسمت های مختلف آن را بشناسد. موقعیت آناتومیک کبد و کیسه صفرا را بداند. محل قرارگیری پانکراس و مجاورات آن را توضیح دهد. جایگاه طحال و مشخصات آناتومیک آن را توضیح دهد.

۱-۳- نحوه توزیع عروق را در ناحیه شکم شامل شریان ها و ورید ها بداند. تخلیه لنفاوی شکم را بشناسد. شبکه های اعصاب شکم و توزیع آن ها را توضیح دهد.

۱-۴- آناتومی کلیه ها و غدد فوق کلیه را توضیح دهد. مسیر و مجاورات حالب ها را بداند. عناصر خلف صفاقی را در

حفره شکم بشناسد.

۵-۱- استخوان لگن و قسمت های مختلف آن را شرح دهد. مشخصات استخوان های ساکروم و کوکسیکس را بشناسد.

۶-۱- مشخصات عضلات کف و دیواره های لگن را بداند. موقعیت آناتومیکی و مجاورات رکتوم، کانال آنال و مثانه را در هر دو جنس توضیح دهد.

۷-۱- نحوه توزیع عروق را در ناحیه لگن شامل شریان ها و ورید ها بداند. تخلیه لنفاوی لگن را بشناسد. شبکه های اعصاب لگنی و توزیع آن ها را توضیح دهد.

۸-۱- قسمت های مختلف تشکیل دهنده دستگاه تناسلی زنانه را نام ببرد و جایگاه هر کدام را در لگن بشناسد.

۹-۱- قسمت های مختلف تشکیل دهنده دستگاه تناسلی مردانه را نام ببرد و جایگاه هر کدام را در لگن بشناسد.

۱۰-۱- آناتومی ناحیه پرینه را بشناسد و نحوه توزیع عروق و اعصاب آن را توضیح دهد.

منابع:

آناتومی گری

آناتومی چورازیا جلد تنه

آناتومی بالینی مور

آناتومی گری برای دانشجویان جلد اول تنه

آناتومی بالینی تنه اسنل

آناتومی تنه دکتر بهرام الهی

روش تدریس:

تدریس به شیوه ارائه سخنرانی توسط استاد همراه لپرسش و پاسخ از دانشجویان و مشارکت دانشجویان در تکرار مطالب مهم پس از تدریس استاد در همان جلسه و جلسات بعد.

وسایل آموزشی: ویدیو پروژکتور، وایت بورد، مولاژ و کاداور.

سنجش و ارزشیابی آزمون

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	روش	آزمون
	هر جلسه	۵ نمره	تشریحی کوتاه و چند گزینه ای	کوئیز
	دو شنبه ۹۵/۹/۱	۵ نمره	چند گزینه ای	آزمون میان دوره
	پایان ترم طبق برنامه امتحانات دانشکده	۹ نمره	چند گزینه ای	آزمون پایان ترم
	هر جلسه	۱ نمره		حضور فعال در کلاس

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

حضور فعال دانشجویان در کلاس، مطالعه مطالب درسی هر جلسه پس از تدریس و آمادگی جهت کوییز در آغاز جلسه بعد.

جدول زمانبندی درس....آناتومی تنه(شکم و لگن).....

روز و ساعت جلسه : دو شنبه ۱۰-۸ (یک هفته در میان)، سه شنبه ۱۲-۱۰ هر هفته

تاریخ	مدرس	عنوان
۱ شنبه ۹۵/۸/۲۹	دکتر بختیاری	بررسی طرح درس - تقسیم بندی حفره شکم - صفاق - مری شکمی - معده و روده باریک
۲ دو شنبه ۹۵/۹/۱	دکتر بختیاری	روده بزرگ - پانکراس - طحال - کبد
۳ دو شنبه ۹۵/۹/۸	دکتر بختیاری	عروق و اعصاب شکم
۴ شنبه ۹۵/۹/۱۳	دکتر بختیاری	کلیه ها - حالب - عناصر خلف صفاقی
۵ دو شنبه ۹۵/۹/۱۵	دکتر بختیاری	استخوان لگن و ساکروم
۶ دو شنبه ۹۵/۹/۲۲	دکتر بختیاری	عضلات لگن - رکتوم - کانال آنال - مثانه
۷ شنبه ۹۵/۹/۲۷	دکتر بختیاری	عروق و اعصاب لگن
۸ دو شنبه ۹۵/۹/۲۹	دکتر بختیاری	دستگاه تناسلی مردانه
۹ دو شنبه ۹۵/۱۰/۶	دکتر بختیاری	دستگاه تناسلی زنانه
۱۰ شنبه ۹۵/۱۰/۱۱	دکتر بختیاری	پرینتوم و عروق و اعصاب آن

برنامه عملیاتی مربوط به واحد برنامه ریزی آموزشی

S₁₂ اهداف کوتاه مدت:

- انتصاب مسئول ثلثت با حکم استخدامی برای مرکز مهارت بالینی با اهداف ایجاد انگیزه و حفظ ثبات در مسئول مرکز از طرف معاونت آموزشی دانشگاه (یک ماه)
- مشخص شدن منابع تامین بودجه مورد نیاز مرکز مهارت‌های بالینی و منابع تامین تجهیزات مورد نیاز مرکز (معرفی منبع ثابت) ۳-۴ ماه
- مشخص شدن منابع تامین بودجه مرکز مهارت‌های بالینی
- اهداف دراز مدت و برنامه عملیاتی:
- تغییر محل مرکز مهارت بالینی از محل فعلی به علت کم بودن فضای فیزیکی فعلی (یکسال)
- تامین حداقل پرسنل پرستاری و خدمات مورد نیاز مرکز که نیروی طرحی و گذرا نبوده و نیروی علاقمند و ثابت باشند (یکسال)
- آموزش سمیولاتورهای حرفه ای و تامین و اختصاص مبلغ ثابت جهت عقد قرارداد یا سمیولاتورها
- برای آموزش دانشجویان و استفاده در امتحانات OSCE (یکسال)
- اختصاص چارت سازمانی به مرکز مهارت بالینی (یکسال)
- اختصاص بودجه خاص برای مرکز مهارت‌های بالینی در هر سال مالی (۳-۴ ماه)
- S₁₆ افزایش توانمندی هیات علمی جهت تدوین طرح درس و طرح دوره:

هدف: ۱- ارائه طرح درس توسط کلیه اساتید در درجه اول بالینی و علوم پایه (حداقل یکسال)
۲- ارائه طرح دوره توسط مدیر گروه یا نماینده گروه‌های پایه یا بالینی با شرط تایید اکثریت اعضای گروه مربوطه (۸-۱۲ ماه)

برنامه عملیاتی:

- گذاشتن کارگله‌های متعدد نحوه تدوین طرح درس و طرح دوره با استفاده از اساتید توانمند سطح کشور

- کارشناسی علمی طرح درس و طرح دوره‌های تدوین شده و دا دن فیدبک به صاحبان طرح جهت رفع مشکلات

- استفاده از سیستم تشویق و یا ارتقاء برای افراد که اقدام به تدوین طرح درس نموده اند و ایجاد انگیزه در سایر همکاران

فراگیران:

اطمینان از اینکه اساتید نگارنده طرح واقعا " از مندرجات طرح درس تبعیت می کنند(نظر سنجی)